

- Áland, stýrisskipanin og søga

(Framhald)

Stóra nordiska krigið í teim fyrstu tjúguárunum av 1700-talinum gjordist lagnutung fyri Álandingar, sum í mong ár máttu lida undir ræðuliga valdinum hjá russum, sum rændu. Flestu flyddu til Svøríkis, og

hagar elti tann russiski flotin teir, forfylgdu og brendu býir av og eisini garðar framvið tí svensku strondini. Frá 1809 kom Áland undir Russland í meira enn 100 ár.

Djarvir hava Álandingar vart sitt land, sitt vakra friska heim.

Í 1930 fóru russar at bygja tann stóra verjuskansan Bomarsund á Fasta Álandinum, útsjónd. Bomarsund var hugsað sum eitt Gibraltar fyri Norðanlondini. Svøríki helt hetta altíð vera eina hóttan móti teim sentralu portunum, serliga Stockholm.

Undir Krimkrignum varð Bomarsund bumbað av enskfranskari flotadeild, sum hevði stóð á Gotlandi.

Við friðarsáttmálan í 1856 royndi Svøríki at fáa Áland aftur, men stórveldini vóru krígsfóð, og orkaðu ikki at gjøgnumføra teirra rættvísu krøvini. Harafturimóti varð Áland sagt at vera demilitariserað øki, hvarvið ein altjóða status var uppfunnin.

Ein positívur innsatsur var grundleggjanin í 1861 av tí vakra høvuðsstaðnum og havna býnum Mariehamn, sum eisini varð nevndur »Staður teirra túsund línna«, við breiðum boulevardum og nógvum vøkum viðalundum, uppkallaðar eftir konuni hjá Alexandri zari. Við sínum 8500 innbyggjarum gott 1/3 av øllum fólkinum á Álandi, er hann uttan nakað stríð landsins administrativu, mentunarligu og fíggarligu miðdepilin.

Beint móti givnum lyftum hersettu Russar Áland undir seinasta heimsbardaga og nýttu vesturhavina í Mariehamn sum krigsskipahavn. Eftir kollveltingina, meðan Kerenski sat við valdinum, komu umboðsmenn fyrri tær álandsku kommunurnar saman á Álands Fólkháskúla í Finström og gjørdu eina einmæltu samtykt um at venda sær til svenska kongin og stjórnina við bøn um, at Áland sum eitt gamalt

svenskt land, kundi koma saman aftur við Svøríki. Eftir at Lenin hevði innført tað kommunistiska sovjetstýrið, víðurkendu Russar fult ú sjálvstýri Finnlands. Borgarakrigið millum teir hvítu og teir reyðu í Finnlandi brast á, og hetta gjørdi, at Áland kom uppí eitt hettisligt tífarskeið, hvar bæði Russar og týskarar vóru uppí, og hvar tann svenska stjórnin sýndi seg sum semingsmann.

Stríðið um ríkisráttarlugu stóðu Álands vardi í fleiri ár. Í Fraklandi var Clemenceau positivt sinnaður fyri sameiningini við Svøríki, men Finnland setti seg harðliga ímóti og gjørdi eitt uppskot til sjálvstýri undir finskum yvirharradomi í vón um, at Álandingar vildu víkja frá sameiningarkravinum, sum var baserað uppá ta nýggju fólkarættsligu grundreglu um tjóðarinnar sjálvásetingarrætt.

Bæði eitt samt Áland og svenska fólkið og stjórnin hildu kortini fast við krav teirra. Tá tók finska stjórnin tveir av fremstu undangongumonnum Álands til fanga, og allur spurningurin varð nú sendur til »Nationernes Forbund« til avgerðar. Opertiska juridiska ráðsnevndin gjørdi tá av, at tað als ikki var ein sjálffylgja, at Áland varð stándandi undir yvirharradomi Finnlands, og at bert samgongunevndin hevði fyrirtreytir at taka avgerðir. Hóast mótmæli frá Svøríki varð Álandsproblemið gjørt endaliga gyldugt tann 24. juni 1921 við víðurkenning av Finnlands suverænitet treytað av, at ávisar týðningarmiklar tjóðarábyrgdir vóruð góðtiknar sambært treytirnar úr Finnlandi víðvíkjandi sjálvstýrisuppskotinum, eins og fulla úttanveltaða stóða Álands skuldi varðveitast. Síðani hava Álandingar tikið fylgjurnar av avgerðini og arbeidda eftir frægestu møguleikum, ið finnast, innan tað finsku stjórnarlugu rammu.

Leiðandi grundreglan í sjálvstýrisslóginu, sum varð endurskodað og broytt í 1952 er, at Álandingar skulu hava myndug-

leika sjálvir at skipa sínin innanlendis víðurskifti, innan so víðar rammur sum gjørt t. v. s., at Áland nærmast fungerar sum sjálvstøðugt, við egnu lógum og egnari fyrisiting víðvíkjandi polití, heilsumyndugleika, undirvísing og útbúgving, kirkju og mentan, vinnulívi, útvarpi og kommunalari fyrisiting. Haraftrat hava teir vissad sær at nýta tað svenska málið, mentanina og lokalir síðir og varðveita hetta.

(Frmhald)

VM ...

(Framhald frá 5. síðu)

19) Orjan Sandler 2.13.1, 20) Bill Lanigan 2.13.2, 21) Dan Carroll 2.13.6, 22) Erhard Keller 2.14.0, 23) Claes Lavås og Matsuhiko Maeda 2.14.2, 25) Seppo Hämmen 2.15.2, 26) Bruno Toniolli 2.16.2, 27) Robert Hodges 2.16.3, 28) Giorgio Torgler 2.17.3, 29) Kevin Fiore 2.18.5, 30) John Blewitt 2.18.6, 31) Richard Tourne 2.18.9, 32) Franz Krienbühl 2.19.0, 33) Keiichi Suzuki 2.19.4.

10.000 METUR:

1) Jan Bols 15.22.6, 2) Magne Thomassen 15.27.2, 3) Kees Verkerk 15.28.6, 4) Ard Schenk 15.33.0, 5) Eddy Verheyen 15.35.8, 6) Dag Fornæss 15.39.2, 7) Kimmo Koskinen 15.46.5, 8) Sten Stensen 15.46.9, 9) Bård Henriksen 15.48.0, 10) Bjørn Tvetter 15.53.7, 11) Jappie van Dijk 15.56.6, 12) Valerij Lavrusjkin 15.57.0, 13) Goran Claeson 15.57.4, 14) Gerhard Zimmermann 15.59.8, 15) Juri Jumasjev 16.03.9, 16) Johnny Høglén 16.06.3.

SAMANLAGT

1) Ard Schenk 173.487, 2) Magne Thomassen 173.893, 3) Kees Verkerk 174.433, 4) Jan Bols 175.470, 5) Dag Fornæss 175.717, 6) Goran Claeson 176.697, 7) Sten Stensen 177.038, 8) Bjørn Tvetter 177.278, 9) Eddy Verheyen 177.430, 10) Bård Henriksen 177.827, 11) Johnny Høglén 178.382, 12) Kimmo Koskinen 178.922, 13) Gerhard Zimmermann 179.283, 14) Valerij Lavrusjkin 179.780, 15) Juri Jumasjev 181.025, 16) Jappie van Dijk 181.313.

FK

Vit hava verið hepnir at fingið eina nøgd av vaskipulvuri við góðum avslátri.

— OG tað skal sjálvandi koma forbrúkarunum TIL GÓÐAR!

tí selja vit í dag 28.2. og so langt inn í 10. viku (2.3.—7.3.—70) sum vaskipulvurið strekkir.

VALO — 740 gr. — Vanligur prisur kr. 6,15
÷ rabatt 1,25
Nú bert kr. 4,90

DATO til nylon 700 gr. Vanligur prisur kr. 6,40
÷ rabatt 75
Nú bert kr. 5,65

BIO-TEX — 2 kg — Vanligur prisur kr. 20,75
÷ rabatt 3,00
Nú bert kr. 17,75

LUX — til uppvask Vanligur prisur kr. 4,65
÷ rabatt 1,00
Nú bert kr. 3,65

Føroya Keypsawtøka

Hvor-pengene-rækker-længst

Plásstrotsøla

MILLUM 500 OG 1000 PØR skulu út fyri at fáa nýggjar vørur inn, og tey fara øll fyri litið og lætt

VEGNA PLÁSTROT

Tað eru: SUNNUDAGSSKÓGVAR
GERANDISSKÓGVAR
INNISKÓGVAR

Til KVINNUR OG MENN
BARNASKÓGVAR

Og nakað av GUMMISTYVLUM til menn.

Prísir: 9.85, 14.85, 19.85, 24.85, 29.85, 39.85, 49.85

Og fyri at ikki nakar skal ganga til fánýtis, selja vit samstundis 100 pør av svartaskóm til menn í øllum stóddum frá 6—10½ einans 39,85
50 pør av brúnar gonguskóm frá 41—46 39,85
og 50 pør av gonguskóm til kvinnur, ruskinn við og uttan snøring, frá 35—41 34,85

Henda plásstrotsøla byrjar nú mánamorgunin 2. mars kl. 8.30 og varir týsdagin og miðvikudagin út.

Keypið bíligt,
meðan tað fæst!

Jóan Jakku
SKÓSÖLA,
Tórshavn.

Eydnuhjólið

HJÁ DROTTNING INGRIDAR MEINIGHEITSBARNAGARÐI

verður í KFUM mánadagin 2. mars frá kl. 16. Vit hava útsølu, kondittari og eydnuhjól. Til børnini verður í skólahølinum pylsusøla og ymisk sløg av kappinum.

Vit taka við tøkki móti lutum. Teir kunnu handast okkum leygardagin í Barnagarðinum ella mánadagin í KFUM.

Komið og styðjið okkum.

ARBEIDSNEVNDIN

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT